



Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport  
T.a.v. Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de heer E.J. Kuipers  
Parnassusplein 5  
2511 VX Den Haag

Betreft: Ecologische duurzaamheid in Integraal Zorgakkoord en voortzetting Programma Duurzame Zorg  
Datum: 24-05-2022  
Ons kenmerk: IZAPDZ0522

Excellentie,

Deze brief benadrukt de essentiële rol van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in de duurzaamheidstransitie van de zorgsector en daarop aansluitend het belang van 1) het prominent en expliciet **verankeren van ecologische duurzaamheid in het Integraal Zorgakkoord** en 2) **de voorzetting van het Programma Duurzame Zorg**. Momenteel zijn deze zaken niet gegarandeerd, en dat baart ons als zorgmedewerkers, verenigd in de [Groene Zorg Alliantie](#), grote zorgen.

De Groene Zorg Alliantie is het landelijke duurzaamheidsnetwerk in de zorg en vertegenwoordigt meer dan 150 Green Teams en duurzaamheidscommissies uit de nulde tot en met de derde lijn. Het is onze overtuiging dat, gezien de wereldwijde klimaat- en ecologische crisis, het onverantwoord is om ecologische duurzaamheid buiten beschouwing te laten in toekomstbepalende beleidsdocumenten en begrotingen. Het is contraproductief om zorg te verlenen op een manier die via de achterdeur de planeet ontwricht en daarmee de menselijke gezondheid schaadt. Passende en toekomstbestendige zorg dient dan ook ecologische duurzaamheid als uitgangspunt te hebben om zo de gezondheid van en de zorg voor toekomstige generaties te waarborgen.

Het doel van het Integraal Zorgakkoord is om een kader te schetsen voor slimmere organisatie van de zorg zodat iedereen in Nederland goede zorg kan (blijven) krijgen. De toenemende zorgvraag en schaarste op de arbeidsmarkt vragen om een transitie naar passende zorg. De focus verschuift hierbij van ziekte naar gezondheid en betaalbare, waarde gedreven zorg dicht bij de patiënt.

Met de inzet op passende zorg wordt het belang van het voorkomen van ziekte in het Integraal Zorgakkoord erkend. Het cruciale belang van planetaire gezondheid voor de preventie van ziekte en de onlosmakelijke relatie tussen het welzijn van mens en planeet blijft echter volledig onderbelicht. Dit staat haaks op [de internationale consensus](#) dat de klimaatcrisis de

grootste bedreiging van de eeuw is voor de volksgezondheid. In [het recente IPCC-rapport](#) stapelt het bewijs zich op voor de urgentie van klimaatmitigatie en -adaptatie: feiten die niet langer mogen ontbreken in het Nederlandse gezondheidsbeleid. Meer dan 350 internationale gezondheidsorganisaties en 200 medische tijdschriften luidden recent de noodklok en [riepen wereldleiders op tot onmiddellijke actie](#). Hogere inkomenslanden, zoals Nederland, hebben bovendien de verantwoordelijkheid om sneller hun uitstoot te reduceren omdat ze naast meer draagkracht ook een grotere negatieve impact op de planeet hebben (gehad).

Het uitblijven van adequaat handelen van de Nederlandse overheid op deze *call for emergency action* gaat voorbij aan de zorgplicht die de overheid heeft. Op dit moment is de zorgsector in Nederland [verantwoordelijk voor 7% van de nationale CO2 uitstoot](#) en jaarlijks worden tonnen aan afval geproduceerd. Nu al hebben steeds meer mensen vaker en langer zorg nodig. De klimaatcrisis en verdere milieuverontreiniging zal tot [meer en andersoortige gezondheidsproblemen leiden](#), met bijbehorende stijgende druk op de zorg en zorgkosten. De zorgsector is en wordt op dit moment [niet voorbereid op dit scenario](#). Een fundamentele duurzaamheidstransitie binnen de zorg is niet alleen economisch verantwoord maar een absolute vereiste voor het beschermen van de volksgezondheid.

De motivatie in het veld is er, zo blijkt uit toenemende duurzaamheidsinitiatieven binnen de zorg. Steeds meer zorgprofessionals en instellingen spreken zich uit en de petitie '[Code Rood](#)' werd massaal ondertekend. Waar het tot op heden aan ontbreekt is leiderschap voor duurzaam gezondheidsbeleid, een rol die toebehoort aan het ministerie. De Green Deal 2.0 vanuit het Programma Duurzame Zorg, waar zich inmiddels meer dan 200 zorgpartijen bij hebben aangesloten, zette de eerste aanzet voor een duurzame transitie van de zorg. Uit de [evaluatie](#) blijkt dat de aangesloten partijen een vervolg op de Green Deal verlangen, echter ook dat duurzaamheid onvoldoende wordt 'gedragen' door het ministerie van VWS. De voortzetting van het Programma Duurzame Zorg is noodzakelijk voor het breed verankeren van duurzaamheid in de bedrijfsvoering van de zorgsector als wel binnen het ministerie zelf. Dit is noodzakelijk om de [toezegging vanuit de overheid](#) op de Klimaatconferentie in Glasgow na te komen: Nederland heeft zich gecommitteerd aan het bouwen van '[climate resilient and sustainable health systems](#)'.

## **Wij vragen daarom het Ministerie van VWS om**

**A) Ecologische duurzaamheid als intrinsieke waarde te verankeren in het Integraal Zorgakkoord en expliciete afspraken op te nemen ter bevordering van de duurzame transitie. Het Integraal Zorgakkoord omschrijft de maatschappelijke opgave om de zorg toekomstbestendig te maken en daaronder vallen ook de volgende gezamenlijke opgaven:**

- **Reductie van CO2-uitstoot van 55% in 2030 en 100% in 2050**, in lijn met het Klimaatakkoord, Energieakkoord en Regeerakkoord. Hieronder vallen onder andere het reduceren van energiegebruik uit fossiele brandstoffen, opwekken van duurzame energie op eigen perceel, energiebesparing door middel van beter isoleren en toepassen van energie-efficiëntere technieken en het verminderen van vervoer(sbewegingen) van materialen, patiënten, cliënten en personeel waarbij gebruik wordt gemaakt van fossiele bronnen.
- **Afvalreductie van 50% in 2030 en 100% circulaire bedrijfsvoering in 2050**, in lijn met het programma 'Nederland circulair 2050'. Circulariteit omvat duurzaam

inkoopbeleid en duurzaam vastgoed. Het richt zich op het sluiten van de kringloop, waarbij er geen schadelijke emissies zijn naar het milieu.

- **Prioriteren van preventie**, in lijn met het Preventieakkoord en met als doel om ziekte en bijbehorende zorgvraag zoveel mogelijk te voorkomen. Dit omvat het bewerkstelligen van een gezonde omgeving en het bevorderen van een gezonde leefstijl die de planetaire grenzen niet overschrijdt.
- **Reduceren van medicijnresten in oppervlaktewater** volgens de Ketenaanpak Medicijnresten. Dit omvat onder andere de inzet op duurzame productie, het innoveren van waterzuivering, het stimuleren van de juiste afvoer van medicijnresten en het tegengaan van verspilling van medicatie.
- **Bevorderen van kennis over duurzaam handelen en duurzame bedrijfsvoering in de zorgsector**. Hieronder valt kennisontwikkeling via (wetenschappelijk) onderzoek en kennisoverdracht middels onderwijs aan (toekomstige) zorgprofessionals, bestuurders, en andere medewerkers in de breedte van de sector.

**B) Een krachtig vervolg te geven aan het Programma Duurzame Zorg in lijn met het COP26 commitment van de Nederlandse overheid. Om de zorgsector te ondersteunen in de duurzame transitie is leiderschap, prioritering en budgettering nodig, passend bij de urgentie en omvang van deze transitie.** Het is essentieel dat het ministerie van VWS via het Programma Duurzame Zorg deze rol op zich neemt en 1) aanjager wordt van een nieuwe Green Deal Zorg; 2) het thema ecologische duurzaamheid integraal en zichtbaar inbedt in de organisatie en het beleid van het ministerie zelf; en 3) de nodige expertise en financiële, materiële en personele middelen ter beschikking stelt om duurzaamheid te verankeren in de bedrijfsvoering van de zorgsector.

De Groene Zorg Alliantie biedt graag haar expertise en die van haar brede achterban aan om mee te denken over de bovenstaande verzoeken.

Wij kijken uit naar uw reactie en gaan graag met u in gesprek om hier nader invulling aan te geven.

Hoogachtend,

Namens de Groene Zorg Alliantie

Dr. Evelyn Brakema  
Voorzitter Groene Zorg Alliantie



Drs. Marije Baan  
Bestuurslid Groene Zorg Alliantie

